

Raadsvoorstel

Onderwerp: Sturen op Duurzaamheid

Raadsvergadering	20 maart 2025, agendapunt 9 - zie apart besluitblad -
Datum raadsvoorstel	11 februari 2025
Bijlage(n)	1
Zaaknummer	Z.390836 / D.1831119
Behandeld in commissie	Fysiek Domein 5 maart 2025, agendapunt 7.4
Portefeuillehouder	wethouder G. Rebel
Informatie bij	Eelco Weyland
E-mail / telefoonnummer	e.veyland@huizen.nl / 035-5281625

Voorgesteld besluit

1. De notitie Sturen op Duurzaamheid vaststellen, als visie en strategische basis voor de manier waarop Huizen de landelijke doelen voor de energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en duurzame mobiliteit vertaalt naar een gemeentelijke opgave tot 2050, en waarin bouwstenen voor een Programma Duurzaamheid 2026-2030 zijn benoemd.
2. Het algehele beeld onderschrijven dat de gemeentebegroting op dit moment onvoldoende voorziet in de middelen die nodig zijn voor de opgave duurzaamheid als geheel, en hierbinnen waarschijnlijk ook het Programma Duurzaamheid 2026-2030.
3. Het concept van het Programma Duurzaamheid 2026-2030, waarin doelen voor 2030 zijn uitgewerkt in projecten met bijbehorende middelen voor de periode 2026-2030, behandelen als onderdeel van de Voorjaarsnota 2025, zodat het beschikbaar stellen van middelen voor dit programma op dat moment kan worden afgewogen ten opzichte van andere opgaven. Het Programma Duurzaamheid 2026-2030 wordt vervolgens op 30 oktober 2025 vastgesteld in de begrotingsraad van 30 oktober 2025.

Toelichting op het te nemen besluit

Aanleiding

In 2025 eindigt de uitvoeringsperiode van het huidige Milieuprogramma 2021-2025. Op basis van de ambities in het Collegeakkoord 2022-2026 en landelijke ontwikkelingen besloot het college eind 2023 om voor de periode na 2025 een Programma Duurzaamheid 2026-2030 te ontwikkelen waarin alle transities duurzaamheid in samenhang worden opgenomen. Hierover is op 9 november 2023 een [mededeling van de portefeuillehouder](#) verstrekt.

De ontwikkeling van dit programma ligt op koers. In de afgelopen periode is gebleken dat, gelet op de omvang en complexiteit van de opgave duurzaamheid, het wenselijk is het programma eerst van een strategisch fundament te voorzien. Dit fundament is beschreven in de voorliggende notitie Sturen op Duurzaamheid.

Argumentatie

1. Notitie Sturen op Duurzaamheid vaststellen

De notitie Sturen op Duurzaamheid omschrijft, rekening houdend met andere gemeentelijke opgaven, de duurzaamheidsopgave in Huizen en bevat bouwstenen voor een Programma Duurzaamheid 2026-2030, met als perspectief de doelen voor 2050. Door de notitie vast te stellen, onderschrijft uw raad:

- de afbakening, namelijk dat de opgave duurzaamheid de volgende transities omvat: energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en duurzame mobiliteit
- de doelstellingen en ambities voor Huizen voor 2050;
- de huidige stand van zaken;
- de drie belangrijke uitgangspunten voor het programma: (1) opgavegericht werken, (2) samenwerking, participatie en communicatie en (3) de gemeentelijke voorbeeldfunctie;
- de kaders en randvoorwaarden waar rekening mee wordt gehouden;
- de verschillende bouwstenen voor het Programma Duurzaamheid 2026-2030, per transitie uitgewerkt in een gemeentelijke visie, een overzicht van betrokkenen, een globale doelomschrijving voor 2030, de bijbehorende programmaonderdelen en een doorkijk op de financiële impact;
- de resterende opgave na 2030.

Samengevat beantwoordt de notitie de vraag waar Huizen staat op het gebied van duurzaamheid, welke doelen de gemeente nastreeft, welke werkwijze hierbij past. De notitie levert hiermee de strategische basis en de richting om opgavegericht te werken aan duurzaamheid, waarbij een integrale afweging met betrekking tot (het tempo van en de middelen voor) duurzaamheid ten opzichte van andere opgaven mogelijk blijft.

De waarde van de notitie komt tot uiting wanneer de vastgestelde doelen voor 2050 als leidraad dienen en bij toekomstige beslissingen de kansen voor duurzaamheid vroegtijdig, integraal en met de juiste expertise worden ingebracht in gemeentelijke beleidsvorming, projecten en besluiten.

2. Onvoldoende middelen voor opgave als geheel

Uit de notitie komt het beeld naar voren dat de budgetten voor duurzaamheid momenteel ontoereikend zijn voor realisatie van de opgave duurzaamheid. Dit levert een spanningsveld op tussen ambities en beschikbaar budget. Er zijn meerdere factoren die dit budgettekort verklaren:

- de opgave is zeer groot en complex en sommige thema's en gemeentelijke rollen zijn bovendien nieuw;
- de uitvoeringstermijn beslaat een lange periode van circa 25 jaar;
- budgetten voor beheer, vervanging en onderhoud van gemeentelijke assets zijn vaak nog onvoldoende ingericht op uitvoerende duurzaamheidsmaatregelen;
- op onderdelen is bovendien sprake van achterstanden en is de aanpak erop gericht om de basis op orde te brengen (motie M8/M9);
- kosten gaan voor de baten uit, waarbij investeringen zich vaak (pas) op langere termijn terugverdienen;

- de beschikbaar gestelde vaste formatie voor duurzaamheid is circa de helft van het in 2023 uitgebracht advies door bureau Over Morgen, wat kan zorgen voor behoefte aan inhuur;
- er is weliswaar een reserve milieubeleid, maar die is onvoldoende om over de gehele periode te voorzien in het kunnen uitvoeren van de opgave en naar verwachting ook voor het programma;
- er is enige budgetruimte behorende bij de Rijksuitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) doordat nog niet de gehele formatie duurzaamheid is ingevuld, maar dit budget is geormerkt voor versterking van de capaciteit, niet voor uitvoerende maatregelen;
- het structurele budget voor duurzaamheid is zeer beperkt en is bovendien bestemd voor bestaande structurele verplichtingen.

3. *Vaststelling Programma Duurzaamheid 2026-2030 via Voorjaarsnota 2025 en begroting 2026*

Na vaststelling van deze notitie Sturen op Duurzaamheid wordt het Programma Duurzaamheid 2026-2030 opgesteld. De notitie reikt hier de bouwstenen voor aan. Het programma concretiseert de bouwstenen naar (zoveel mogelijk) concrete doelstellingen, middelen, organisatie en planning. Middelen worden voor de gehele uitvoeringsperiode van 5 jaar opgenomen. Het concept van het Programma Duurzaamheid 2026-2030 wordt als bijlage toegevoegd aan de Voorjaarsnota, zodat het beschikbaar stellen van middelen voor het programma op dat moment kan worden afgewogen ten opzichte van andere opgaven. Het Programma Duurzaamheid 2026-2030 wordt vervolgens op 30 oktober 2025 met een raadsvoorstel voorgelegd voor vaststelling in de begrotingsraad van 30 oktober 2025.

Vooruitlopend op de Voorjaarsnota 2025 kan worden opgemerkt dat er een onderscheid aan te brengen is tussen budget dat gekoppeld wordt aan de vaststelling van het Programma Duurzaamheid en budget waarvoor dit niet gebeurt. Middelen die gekoppeld worden aan de vaststelling van het Programma Duurzaamheid zijn veelal middelen voor onderzoek, advies, beleidsontwikkeling, inhuur van expertise, participatiecapaciteit, communicatiemiddelen en subsidies. Deze middelen worden na vaststelling van het programma gelabeld als duurzaamheidsbudget en maken dan onderdeel uit van het budget van het 'team duurzaamheid'. Het heeft de voorkeur dat de omvang van dit budget bij de vaststelling van het programma bij benadering bekend is. Is dit het geval, dan wordt dit budget in het programma opgenomen. Is dit niet het geval, omdat bijvoorbeeld over onderdelen nog besluitvorming moet plaatsvinden, dan worden deze onderdelen niet opgenomen en volgt daarover op een later moment besluitvorming via separate voorstellen.

De andere categorie van budgetten zijn budgetten die niet binnen het team duurzaamheid worden beheerd, maar door andere afdelingen: budget voor het beheer van de openbare ruimte, voor verduurzaming van werklocaties, voor inkoop van producten en diensten en dergelijke. Investerings in duurzaamheid op deze gebieden volgen uit afzonderlijke voorstellen die door de betreffende afdelingen worden voorbereid, steeds vanuit een integrale afweging van opgaven. Het is daarbij van groot belang - en dat is een belangrijke voorwaarde voor de verandering die moet worden ingezet - dat duurzaamheid meer expliciet en met de juiste kennis en kunde in die voorstellen wordt meegewogen. Het team duurzaamheid geeft hierbij gevraagd en ongevraagd advies.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Alternatieven

Voor elk van de beschreven transitie zijn alternatieve ambities en benaderingen denkbaar, van een basisambitie die alleen gericht is op het voldoen aan wettelijke verplichtingen tot een ambitie (en uitwerking hiervan in bouwstenen) die veel verder reikt dan waar de notitie nu van uitgaat. In de notitie wordt zo goed mogelijk toegelicht waarop de voorgestelde keuzes gebaseerd zijn.

Uitvoering inspraak en participatieverordening

In de notitie wordt ingegaan op de participatiestrategie die wordt gevolgd bij uitvoering van het Programma Duurzaamheid en de projecten hierbinnen. Bij de ontwikkeling van deze notitie zelf is de keuze gemaakt voor een lichte vorm van participatie, gelet op het beschrijvende en abstracte karakter hiervan. Via het inwonerspanel wordt dit voorjaar gevraagd om mee te denken bij de ontwikkeling van het (concept)programma. Belanghebbende partijen als de Alliantie en HuizenDuurzaam zijn al wel meegenomen en dit wordt voortgezet bij de uitwerking naar het programma.

Toegankelijkheid

Niet van toepassing.

Beslistermijn

Er is geen wettelijke beslistermijn. Aangesloten wordt bij de planning van de begrotingscyclus 2026.

Financiële paragraaf

De financiële gevolgen voor de periode 2026-2030 worden inzichtelijk gemaakt in het concept van het Programma Duurzaamheid 2026-2030 als onderdeel van de Voorjaarsnota 2025.

Overige Raadsinformatie

Bevoegdheid

De notitie dient als strategische onderlegger voor het Programma Duurzaamheid 2026-2030. De raad is bevoegd middelen voor dit programma beschikbaar te stellen (budgetrecht, artikel 189 Gemeentewet).

Collegeprogramma

Paragraaf 3.10 Duurzaamheid

Begroting

Het Programma Duurzaamheid 2026-2030 zal als programma onderdeel uitmaken van het hoofdstuk Ruimtelijke en economische ontwikkeling van de programmabegroting 2026.

Eerdere besluiten

Met de [mededeling portefeuillehouder](#) op 9 november 2023 is uw raad geïnformeerd over het voornemen een Programma Duurzaamheid 2026-2030 op te stellen. In de 4^e tussenrapportage over het Milieuprogramma 2021-2025, vastgesteld in de raad van 13 februari 2025, is eveneens ingegaan op de ontwikkeling van het Programma Duurzaamheid (en de relatie met het Milieuprogramma).

Voorgeschreven procedure

Er is geen voorgeschreven procedure. Aangesloten wordt bij de planning van de begrotingscyclus 2026.

Kader- en beleidsnota's

Zie hiervoor bijlage 2 van de notitie.

Evaluatie

Evaluatie van deze notitie is niet van toepassing. Dit geldt uiteraard wel voor het op te stellen Programma Duurzaamheid. De wijze waarop, wordt beschreven bij de vaststelling van dit programma.

Bijlagen

1. Notitie Sturen op Duurzaamheid

Burgemeester en wethouders,

De secretaris

De burgemeester

Advies raadscommissie

Dit voorstel is behandeld in de vergadering van de commissie Fysiek Domein d.d. 5 maart jl.

- De vertegenwoordigingen in de commissie van de fracties van de VVD, PvdA, CDA en D66 adviseren u in te stemmen met het voorstel.
- De vertegenwoordigingen in de commissie van de fracties van de SGP, Leefbaar Huizen, Transparant Huizen, PIT Huizen, GroenLinks, ChristenUnie en Dorpsbelangen Huizen behielden een standpunt voor en namen het voorstel mee terug voor overleg met de fractie.